

degradeze de la o zi la alta; în fine, mortalitatea (inclusiv cea infantilă) a atins cote alarmante – montările sucombând adesea înainte de vreme, fie din cauze naturale, fie ucise spre a face loc altora (din nefericire, arareori mai reușite). În aceste condiții, discuția despre longevitate și alți demoni (vorba lui Márquez) devine obligatorie.

În lipsa unui nou-născut pe scena Operei Naționale Române, m-am gândit deci să examinez un bătrân; scotocindu-mi amintirile, am ajuns la concluzia că *Tosca* ar fi cel mai vechi dintre spectacolele ce se mai joacă, încă, aici. (Estatea lui exactă n-aș putea s-o precizez, dar trebuie să se apropie de o jumătate de veac, din moment ce atunci când am deschis ochii asupra acestui gen montarea în cauză exista deja...)

Ei bine, la această vârstă matusalemică, spectacolul își poartă cu noblețe veșmintele patinate de vreme, decorurile lui Ion Clapan impresionează și acum prin autenticitatea interioarelor (bogate în marmure și lambriuri, împodobite cu picturi și sculpturi) din Catedrala Sant'Andrea ori din Palatul Farnese, umbrind până și frumusețea costumelor lui Theodor Kiriakoff Suruceanu. La rândul ei, regia lui Hero Lupescu este prea simplă și logic construită în liniile ferme ale acțiunii dramatice, pentru a se putea demoda vreodată;

ceea ce a pierdut însă de o manieră irecuperabilă este – din păcate – relația dintre personaje și (mai grav încă) raportarea acestora la muzica lui Puccini. De pildă, bătrânul Sacristan interpretat acum de un tânăr cântăreț șchioapătă și el, dar nu pe ritmul punctat al muzicii, așa cum făcea odinioară basul Constantin Gabor. Cât despre sentimentele devastatoare ce-i leagă sau îi opun pe eroii tragediei (crediința Floriei Tosca față de Madonna din ceruri și a lui Mario Cavaradossi față de aceea pe care o zămislește penelul său, dragostea pătimașă dintre cei doi sau dorința impură a tiranului, voința de libertate a lui Angelotti și a pictorului, sau aceea de putere absolută a lui Scarpia), toate s-au dus pe apa Sâmbetei, lăsând în loc mimarea neconvingătoare (și măcar de-ar fi convinsă!) a unor trăiri fără de care nu numai vizual, dar nici auditiv opera aceasta nu-l poate emoționa pe spectator. Se cântă corect, dar fără pic de forță expresivă. S-ar zice că până și arta machiajului a fost abandonată, căci interpretul lui Scarpia, după ce că n-are nimic amenințător sau cel puțin trufaș în ținută și în gestică, mai exhibă și o figură de bătrânel cumsecade... (Ehei, unde sunt vremurile când Nicolae Herlea – omul cel mai bun și mai generos care a călcat pe scena Operei bucureștene și vocea de bariton cea mai caldă și

mai frumoasă care a existat vreodată în lume – întruchipa un Scarpia atât de sclerată încât făcea publicul să se cutremure? Sau timpurile când în rolul titular apăreau uneori vedete de talia lui Grace Bumbry sau Raina Kabaivanska?)

Am văzut acum *Tosca* cu o distribuție în care figurau soprana Cristina Popescu, tenorul Stelian Negoescu și baritonul Nicolae Udăreanu, alături de Adrian Ștefănescu (Angelotti), Paul Basacopol (Sacristanul), Nicolae Andreescu (Sporetta), Vicențiu Țăranu (Sciarone), Horia Țigoi (Temnicerul) și Veronica Gârbu (Păstorul). Dirijor a fost Cornel Trăilescu, sub a cărui baghetă orchestra a sunat amplu și calitativ onorabil (dincolo de câteva mici accidente, ce se pot întâmpla și la case mai mari...). Corul (pregătit de Stelian Olariu) a avut strălucire (chiar dacă secțiunea lui feminină nu va putea înlocui niciodată fără pagubă corul de copii cerut de partitura lui Puccini în *Te Deum!*), iar soliștii s-au integrat fără greș (dar, cum spuneam, și fără pasiune) în jocul muzical.

Lucru surprinzător și deosebit de îmbucurător, reprezentația s-a desfășurat în fața unei săli pline-ochi, deși era într-o sâmbătă seara, iar scurta iarnă de care am avut parte anul acesta tocmai se pregătea să dea năvală peste noi.

Luminița Vartolomei

SI teatru

Dostoievski din Dostoievski

Andriy Zholdak, autor al scenariului și semnatar al regiei spectacolului *Idiotul*, realizat în coproducție de Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu și Charity Producers Foundation din Ucraina, s-a prevalat cu siguranță de generică formulă dostoievskiană unanim acceptată „omul din om”. Astfel se explică faptul că a reușit să decanteze esența conflictului din celebrul roman, considerat exponențial pentru creația scriitorului rus. Este extrem de în-

drăzneată ideea vizualizării unei proze polifonice, în care abundă planurile conflictuale. TVR a preluat (prin contribuția creatoare, defel neglijabilă, a lui Dominic Dembinski) acest spectacol, speculând inteligent, cu mijloacele specifice, gradul de abstractizare la care a fost citită piesa, iscând echivalențe ultra-concrete. O adevărată suită de imagini exprimând polivalența cuvântului dostoievskian, încărcat de ambiguitate.

Stilizând dinamica intrigii erotico-etice translate într-un timp incert, mai aproape de contemporaneitate, s-a născut o reprezentație incitantă de teatru-dans, pe care trupa din Kiev o onorează cu înalt profesionalism. Profesionalism de care dă dovadă și Constantin Chiriac, asimilat echipei (formată din Petro Panchuk, Oleg Drach, Alla Sehijko, Victoria Spesivzeva, Olena Repina etc.) ce reconfigurează relațiile dintre personaje într-un mod insolit, pe potrivă

Idiotul după F.M. Dostoievski,
în varianta lui Andriy Zholdak

profilurilor inedite: abulicul Mișkin, cu o fascinantă privire fixă și craniul ras, Nastasia Filippovna, senzuală provocatoare, masivul Rogojin, clocotind de vitalitate, Aglaia Ivanovna, suav ridicolă, apoi o neliniștitoare femeie-păianjen, alte tipologii mai mult sau mai puțin stranii ori doar pitorești. Marionete – unele, cu grimă albă pe figură – acționând într-un ritm alert sau lent, impus de un violoncel, mereu în prim-plan. O mișcare de gravitație, uneori încetinită, marcând descompunerea, degradarea. Totul, sub imperiul morții ce va să vină, sugerată printr-un coșciug-catafalc. Element unic de decor, construit și de-construit din scânduri ce închipuie poteci existențiale pe un traseu presărat cu topoare și cuțite. Arme albe, indicând angoase transmisibile și generațiilor viitoare, conform baletului schițat în final de cățiva copii.

Strip-tease pentru mase

Mai mult ca sigur că audiența la filmul *Full Monty/Gol pușcă* (producție 20th Century Fox, 1997, regia: Peter Cattaneo), programat de curând de Prima Tv, a fost minimă în raport cu cea maximă, înregistrată de ProTV chiar de Ziua Internațională a Femeii. O sărbătoare propulsată cu energie în actualitate, căci nu implică eforturi prea mari, nici financiare, nici... estetice. O floare ori un buchet costând jumătate din salariul mediu pe economie – depinde de „buzunarul” personal sau de generozitatea celor doi-trei responsabili cu PR scoși pe teren – pot induce sentimentul unei atenții democratice distribuite. Dar nu calitatea ori cantitatea plantelor decorative și nici gestul ca atare, oricând laudabil, fac obiectul acestei rubrici – tot mai vitregită, căci teatrul figurează rar în grilele de program ale televiziunilor.

De aceea, am considerat că ar putea cădea sub incidența *show-ului* TV înregistrarea spectacolului susținut în urmă cu câteva luni de către o formație de striperi ultramediatizați:

Chippendales. „Cei mai sexy bărbați din lume se dezbracă de orice pre-judecăți!” a sunat sloganul publicitar ce a „încălzit” telespectatoarele, care probabil au frisonat și la domiciliu la fel de convențional ca și cele ce au beneficiat *live* de „regalul” oferit în exclusivitate sexului slab (denominație înlocuită flatant cu aceea de „femei adevărate!”).

Dacă eroii filmului mai sus pomenit erau niște bieți șomeri ori pierde-vară cărora un tânăr trăsmit (interpret: scoțianul Robert Carlyle) le insuflă ambiția de a-și uimi semenele din modestul orașel de provincie, membrii trupei în discuție sunt profesioniști versați care știu să incite și să excite metodic și temeinic suflarea feminină, cucerită deja „din oficiu”, dintr-un snobism *sui generis* al categoriei *new richs*. Cu ingrediente fel de fel – fumigene, efecte de lumină și sonore, borsaline și macferlane acoperindu-le sumar torsurile goale de performer în *body-building* și dans „de caracter” –, se creează momente tot mai *hot*, conform îndemnului

enunțat lapidar de către un DJ nu tocmai simpatic: „Cu cât țipați mai tare, cu atât ne dezbrăcăm mai mult!” Ritmurile alerte ori lascive conduc la paroxism, fiecare scenă mizând pe voyeurism ori exotism (dușul la vedere, cowboy-ii în exercițiul funcțiunii etc.), uzându-se chiar și de capcane freudiene în implicarea spectatoarelor aflate abia la început de emancipare (vezi bunicuța „agresată” în scaunul cu roțile).

Nici o tangență cu personajele de celuloid, care înduioșau și amuzau deopotrivă prin subtilul joc al decadenței, al umilinței depășite cu inteligență și umor. Un pseudo-documentar prezentase în prealabil prosperitatea localității industriale falimentare care se prăbușește, obligându-i pe bieții bărbați marginalizați să recurgă la o inițiativă hazardată, ce se va dovedi foarte avantajoasă.

„Hazul” în cazul autohton s-a creat *ad hoc*, nu se știe dacă involuntar sau calculat. Pentru că Chippendales au evoluat nu altundeva decât la Sala Palatului („sala congreselor”), pășind provocator pe planul înclinat al potcoavei de catifea. Iar spectacolul TV produs de Mediavision a fost prefațat de un program „de încălzire” susținut la „Chestiunea zilei”, *live*, de către trupa Big Apple. O ediție festivă deschisă, cu siguranță nu întâmplător, de Călușarii de la Ansamblul Ciocârlia. În echipament complet și nu doar în mare formă!

Irina Coroiu